

PEVEC

GLASILO • PEVSKE • ZVEZE

Uredništvo: Florjanska ulica št. 18

Upravništvo: Miklošičeva cesta 7

*Izhaja kot mesečnik v dvojnih
številkah in velja za celo*

leto z glasbeno prilogo

ured 30 Din, za Italijo

18 lir, za Avstrijo

40.000 kron,

za Ameriko

1 dolar

1927

MAREC-APRIL

ŠTEV. 3-4 • LETO VII

VSEBINA.

Članki:

Anton Dolinar: Ob stoletnici Beethovnovne smrti.
Dr. J. Čerin: Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turških godb.

Vesnik P. Z.:

Iz upravnništva. — Iz uredništva. — Vsem pevskim odsekom.
— Iz odborove seje. — Posamezna pevska okrožja. —
Prihodnji pevski tečaj.

Iz naših okrožij:

Rajhenburg ob Savi. — Begunje pri Lescah. — Groblje pri
Domžalah. — Mariborsko pevsko okrožje. — Razpis nagrad.

Nove skladbe:

Padlim vojakom — junakom I — Martin Železnik: 14 poslnih
pesmi.

Iz ljubljanskega koncertnega življenja:

Koncert akad. pevskega društva „Obilje“. — Beethovnova
proslava v Ljubljani. — Premijera „Tajde“ v ljubljanski operi.
Saltnerjev zbor. — Slov. gl. društvo „Ljubljana“. — „Grafika“.
Klavirski večeri. — Francoski institut v Ljubljani. — Ceci-
lijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani.

Razne vesti:

Dr. Josip Čerin — 60 letnik.

Iz glasbenih listov:

Cerkveni Glasbenik. — „Glasbeni Vjesnik“. — „Sv. Cecilija“
„Jugosl. Muzičar“.

Glasb. priloga:

St. Premrl: Molitev, meš. zbor. — V. Vodopivec: Vipavska,
meš. zbor.

FRANC PAVLIN, LJUBLJANA

CENTRALA: GRADIŠČE 3 — PODRUŽNICI: BORŠTNIKOV TRG 4

NAJBOLJŠE

TRG TABOR 4

NAJCENEJŠE

MANUFAKTURA, SPECERIJA S KOLONIAL. BLAGOM, GALANTERIJA

Anton Dolinar:

OB STOLETNICI BEETHOVNOVE SMRTI.

Če bi hoteli dosedanji zgodovinski razvoj glasbene umetnosti po glavnih osebnostih na kratko označiti bi poudarili imena: Gregor Veliki, Palestrina, Beethoven, Wagner. Stališče Gregorja Velikega in njegovo delo je treba motriti zgolj z organizatoričnega vidika, ostali trije pa značijo viške vokalne, instrumentalne in dramske glasbe; v njihovih delih se zreali trud večstoletnega dela in oni so bili tisti, ki so delne pridobitve posameznih sodelavcev na poseben, njihovemu umetniškemu zamislu svojstven način združili, vdahnili jim novo življenje in celotnemu razvoju vtisnili pečat svoje osebnosti.

Eden izmed teh je Beethoven, čigar smrtno stoletnico obhaja letos ves kulturni svet.

Razvoj vsaktere umetniške osebnosti je odvisen najprej od časovnih razmer, v katerih dotičnik dozoreva, in potem od bolj ali manj izrazite umetniške individualnosti. Ta dva činitelja se dasta v življenju vsakogar jasno ločiti in njuno spoznanje je najboljši ključ za razumevanje celotnega umetniškega stvarjanja, kot tudi posameznih večjih del.

V Beethovnu se jasno očituje nadaljevanje Haydn-Mozartove poti, pa ne le golo nadaljevanje, ampak v polni meri njeno usovršenje, zlasti se čuti njegov neposreden stik s Haydnom. Znak klasičnega sloga sploh obstoji v medsebojnem ravnovesju sestavnih delov in pododdelkov med seboj, v umerjenosti arhitektoničnega oblikovanja, v zmerni porabi izraznih sredstev, skratka v lepi skladnosti med notranjo vsebino in zunanjo obliko, tako, da ni nikjer nič preveč in nič premalo. Tudi izraznost notranje vsebine ne sme iti predaleč, ostati mora kar najbolj v mejah stvarnosti (objektivnosti), zlasti v harmoničnem, ritmičnem in instrumentalnem oziru. Posebno je to očito v zadnjem primeru: klasična instrumentacija ne pozna za vsak inštrument značilno-izraznih lastnosti, njihovemu posebnemu izrazu še do veljave ne pusti, kratkomalo stoji docela v nasprotju z znaki njej neposredno sledeče romantične dobe. Ta je notranjo izraznost postavila kot najvišjo smernico, se na račun okvira zunanje oblike tako rekoč zagrizla v iskanje in kombiniranje novih harmonskih tvorb z enako silo kot Bach v labirint kontrapunktičnega snovanja in zlasti glede instrumentacije poudarila neomajno izživetje vsakemu inštrumentu lastnih izraznih možnosti.

To moramo imeti pred očmi, če hočemo razumeti idejno ozadje Beethovnovnega dela. Beethoven tvori višek novo-klasične dunajske šole, vendar pa stoji tudi ob zibelki romantičnih stremljenj, zlasti v svojih zadnjih delih. Izmed trojice dunajskih klasikov je Beethoven gotovo prvi po svoji oblikovni izklesanosti, kar moremo dodobra razbrati že iz njegovih klavirskih sonat. Tudi po splošnem značaju se razlikuje od ostalih dveh. Značaj Haydnove kot Mozartove muzike diha vsled svoje svežosti in vitkosti rokokojske poteze, dočim odseva iz Beethovna nekam težja atmosfera.

To lažje razumemo, če pomislimo na velike dogodke, ki so koncem 18. in v začetku 19. stoletja vznemirjali vso Evropo in imeli tudi na Beethovna, ki je toku časa z zanimanjem sledil, prav mogočen vpliv. V svojih večjih delih je reševal probleme, ki so bili časovno ali osebno važni: tako v »Eroiki« (III. simfonija), kjer slavi Napoleona kot bojevnika za svobodo, v »V. simfoniji«, kjer slika boj človeka zoper usodo, in v »IX. simfoniji«, ki je slavospev močne volje človekove, ki od življenja iskro radosti, najgloblje, večne, s silo odtrga. Njegovo življenje je bilo močno razrvano od telesnih in duševnih naporov, zato išče v svoji umetnosti utehe, odgovorov. On ne sklada radi estetičnega užitka, ampak je to zahteva njegove notranjosti, ki hoče odgovorov, jasnosti na naravnost modroslovnih višin se dotikajoča vprašanja. Razumljiv je njegov izrek: Glasba je odkritje, ki je večje nego katerakoli modrost ali filozofija. Beethoven se je polnosti in vzvišenosti svojega poklica kot glasbenik-umetnik docela zavedal kot nihče pred njim. Vse to bogastvo njegove notranjosti je hotelo najti odmeva v njegovih delih, ki postajajo zato zlasti v zadnji življenski dobi po harmonični plati nadvse zanimiva in znake nove — romantične — dobe oznanjujoča.

Tudi način stvarjanja Beethovna dobro loči od Haydna in Mozarta. Pri Mozartu se porajajo melodični domisleki kar trumoma, naravnost vsipajo se; ne tako pri Beethovnu. On s svojimi motivi naravnost ekonomsko postopa, varčuje, lahko bi rekli skopari. Motivi so sami na sebi navadno prav brez vsake posebnosti in zanimivosti.

Stvar pa postane interesantna, kadar prične njegova fantazija z motivom svoj ples: zlasti v poznejših zrelejših delih motiv v poteku dejanja prav polagoma raste, delec se za delcem poraja, največkrat je motiv najprej ritmično izoblikovan, preden si šele nadene celotno melodično odelo. Ta zunanja preprostost motivov pa dobi v medsebojnem bršenju in kovanju glasov, v vrvežu in metežu bojujočih se skritih sil povsem novo obličje, kot bi ga prej preprosti vrsti motiv tvorečih tonov nihče ne bil prisodil. Ravno to pa je tisto, kar daje njegovim iz boja nastalim temam izredno uglaženost in njegovim velikim simfoničnim tvorbam posebno notranjo doslednost in nujnost, ki naravnost osupne. Palača se pred nami zida, delec za delcem nastaja in nenadno stoji pred nami v vsej veličini. Zlasti drugi del sonatne oblike (Durchführung) je za Beethovna najlepša prilika, da fantazija zasnuje najbolj idealne zasnove svojih predstav.

Beethoven je do danes gotovo največji mojster glasbene arhitektonike; njegove tvorbe so dovršene po obliki, in notranje, vsebinsko, kar najbolj globoko zajemajoče.

Težišče njegovega dela leži v instrumentalni godbi. V njegovih delih se zrcali uspeh več kot 200 letnega razvoja, ki ga Beethoven s svojo genialnostjo zaenkrat zaključuje in umetniško izpopolnjuje. Svojo instrumentalno miselnost je prenesel tudi na človeški glas; on se v svojih zborovih skladbah ne ozira na značaj in možnosti, ki so stavljene pevskega organu že po naravi, ampak gleda v njem instrument, ki se mu lahko natovori vsakotero breme. V tem pogledu je on z ozirom na svoje vokalne skladbe primer, kakor se za pevski zbor ne sme pisati. To stremljenje, da se sklada in piše brez ozira na naravne možnosti človeškega organa, se je prav do današnjih časov prav bohotno razrastlo, kar pa zborovski produkciji nikakor ni v korist.

Tudi naša ožja domovina je umetnikovo smrtno stoletnico dostojno proslavila z večkratnim izvajanjem devete simfonije, maše v C-duru in z mnogovrstnimi predavanji.

ZGODOVINSKI RAZVOJ VOJAŠKIH OZ. TURŠKIH GODB.

Janičarji.

(Dalje.)

»Turška sila«, to je s krvjo in solzami pisana zgodovina. Slovence in Hrvat sta stala na straži za najdražje svetinje evropskih narodov. Prvi neodvisni turški vladar je bil Osman I. (1299), ki se je nazival »sultan«. Njegov sin Urhan I. je l. 1330. uredil upravo in vojaštvo in ustanovil izbrano vojaško četo (imenovala se je Jaga ali Piada) iz samih ugrabljenih krščanskih otrok, ki se je posebno odlikovala po drznosti in divjosti. To so bili sloviti janičarji (jeni čeri = nova četa), med katerimi je bilo pozneje tudi mnogo Slovencev. L. 1391. so turške čete prvokrat udarile čez Savo na hrvaško zemljo in oplenile sremsko županijo. L. 1396. so prvokrat slovenske dežele občutile turško divjost.

L. 1415. po veliki noči je videla Ljubljana prvokrat krutega sovražnika pred svojim ozidjem, in avgusta mesca istega leta so Turki odvedli 30.000 kristjanov preko Dalmacije domov. Konec 15. stoletja je imel sultan Soliman 40.000, pozneje pa je bilo do 100.000 janičarjev. — Leto za letom so prihajali Turki v naše kraje in najdragocenejši plen, ki so ga odpeljali, so bile neštete trume otrok, mladeničev, mož, deklet in žená. — Zadnji večji napad Turkov na Kranjsko je bil l. 1584., ko sta Turn in hrvaški ban Tomaž Erdedi Turke premagala pri Slunju. Konec turškim pohodom je naredil pa maršal Lavdon, ki je oktobra 1789 pognal Turke iz Beograda. — Vsak večji oddelek janičarjev je imel svojo godbo, ki je s svojimi divjimi glasovi in nenavadnimi toni v vseh zapadnih deželah vzbujala posebno pozornost. V 17. veku je bila janičarska godba toliko razvita, da se o njej že govori kot o specifični turški vojni muziki, akoravno so imeli drugi orijentalški narodi že v starejših časih slično muziko in je ime »turška muzika« ostalo do današnjih dni za one godbe, ki so bile v sestavu vojske (Beethoven piše v pismu na nadvojvoda Rudolfa dne 12. avgusta 1812 iz Franzensbrunna: »... In Teplitz hörte ich alle Tage viermal türkische Musik«). Imela je tele instrumente 3 male oboe, 2 večji oboi, 1 flavto, vse te zelo ostrega glasu; potem 3 pavke, 3 male in 1 veliki boben, 2 cimbalá, 2 para činel in 2 triangla. Melodije nimamo nobene ohranjene.

Pri porabi teh glasbil je skušal vsak — recimo — muzičar iz svojega instrumenta kolikor mogoče divje glasove izvabiti, piskači so pri tem porabljali arabsko skalo,¹ ki je po Kiesewettru delila vsak ton na tretjine (Drittel). Če so janičarski vojaki to svojo muziko zaslišali, je bil to zanje signal k bestijalni besnosti. Ti janičarski muzičarji so bili postavljeni na kraju, kjer je paša bival, v njegovi bližini se je pa tudi kot znamenje njegovega dostojanstva nahajal drog, na čigar koncu je bil pritrjen polmesec, in na tem so bili navezani konjski repi in sicer toliko, kolikor jih je paši po njegovem činu pristojalo.

Ko so bili pa potem Turki definitivno premagani in poraženi, so se hoteli evropskim sosedom s tem prikupiti, da so jim kompletne janičarske bande izročili v dar. Dobili so jih n. pr. Avgust II. (kralj poljski, vladal

¹ Arabska skala je bila do 15. veka, ko je zapadna glasba prodrla do Arabcev, deljena v 17 enakih delov. Kitajci pa so imeli od l. 3000. pred Kristusom pentatoniko f, g, a, c, d (toni so imeli imena: 1. Kaiser, 2. Minister, 3. Pokorno ljudstvo, 4. Državna zadeva, 5. Celota vseh reči), potem pa tudi skalo z 12 toni (poltoni) in s 7 (celimi) toni.

1699—1730), Katarina I. (ruska carica, 1725—1727), Friderik I. (kralj pruski, 1701—1713), na Francosko je prišla šele l. 1770. Na Dunaj je prišla turška muzika prvič dne 27. maja 1741. leta. — Ko je prišel baron Trenk s svojimi pandurji na Dunaj, je imel 30 do 40 mož močno turško muziko s seboj. Imeli so večinoma piščali in tolkala, nekateri pa tudi tamburice in pandore. Instrument pandora, od koder prihaja ime pandur za vojaka, je tamburici podoben in je poznan tudi pri Poljaki in Ukrajincih.²

Koncem 18. in začetkom 19. veka so pa tudi Turki preustrojili svoje janičarske muzike po zgledu zapadnih dežel, in ko so l. 1826. Turki svoje janičarske čete odpravili, so razpustili tudi janičarske muzike in so svoje vojne muzike organizirali po evropski sestavi. Donizetti Giuseppe, brat komponista Donizettija, ki je bil od l. 1825. kapelnik avstrijskega polka v laški garniziji, je šel l. 1831. na povabilo sultanovo v Carigrad in je turške muzike preosnoval v evropske.

Kot vidni spomin na te godbe je ostal le »Schellenbaum«, drog s kra- guljčki, ki stopi na mesto droga s polmesečem.

Janičarske godbe so bile prvi organizirani stabilni orkestri na svetu, sestavljeni iz ugrabljenih krščanskih otrok, doraslih dečkov in mož — in sicer iz Hrvatov in Slovencev. — Mi smo tvorili tedaj prve organizirane orkestre.

(Dalje.)

² Ambros: Geschichte der Musik.

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

Iz upravnistva. Pozivamo ponovno vse naročnike, da nam po priloženih položnicah poravnajo čimprej naročnino. Vse prijatelje našega gibanja prosimo, da agitirajo za »Pevca«. Če dobimo dovolj naročnikov, bomo mogli list vsestransko razširiti. — Zbori! Sezite po »Pevčevih« pesmaricah, ki so še v zalogi pri P. Z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7. S tem obogatite svojo knjižnico in pomagajte zvezi. — Pevski odseki pošljite P. Z. čimprej članarino 30 Din. Prejšnja leta tega nismo zahtevali, zdaj smo pa prisiljeni to izterjavati, ker centrala sama ne more več nositi vseh stroškov.

Iz uredništva. Na uredništvo prihajajo prošnje, da bi »Pevce« prinašal skladbe, ki bi bile prikladne šolskim mladinskim zborom, torej tudi dvo- in triglasne, s primerno vsebino. V tem smislu se torej uredništvo skladateljem priporoča.

Vsem pevskim odsekom! Kljub ponovnim prošnjam, naj nam pevski odseki vrnejo izpolnjene preglednice, smo istih dobili le pičlo število. Poslali smo preglednice 146 pevskim odsekom, vrnilo so nam jo sledeči pevski odseki iz Kranjske: Kranj, Vrhnika, Škofja Loka, Smartno pri Litiji, Ježica, Reteče pri Škofji Loki, Lom pri Trziču, Groblje pri Domžalah, Radovljica, Dražgoše pri Železnikih, Šenčur pri Kranju, Gorje pri Bledu, Št. Jakob ob Savi, Zagorje ob Savi, Št. Jurij pod Kumom, Dob pri Domžalah, Mekinje pri Kamniku in Stična. Iz Štajerske pa samo: Maribor, Celje, Griže pri Celju, Stari trg pri Slovenjgradu in pevski zbor »Davorije« v

dijaškem semenišču v Mariboru. — Nujno prosimo še enkrat vse zbere naj nam izpolnjene preglednice pošljejo vsaj do Vel. noči, da moremo urediti statistiko in organizirati pevsko okrožja. Odseki, ki so morda poslano preglednico izgubili, naj nam javijo po dopisnici, da jim določimo novo. Odseke, ki nam do Velike noči ne bi poslali izpolnjene preglednice, moramo smatrati, da ne žele biti včlanjeni v P. Z.

Pivek, t. e. tajnik.

Iz odborove seje. V zadnji seji, 10. marca, se je obravnavalo več splošnih zadev, tikajočih se organizacije P. Z. Mnogotera društva žele imeti pri prosvetnih večerih pevška predavanja; dotični odseki naj se obračajo naravnost na »Pevsko zvezo«, Miklošičeva c. 7, ne pa na posamezne odbornike. V prošnji naj navedejo dan, temo, o kateri žele predavanje, pa tudi predavatelja.

Vsak dan od 11 do 12 posluje v prostorih Prosv. zveze tajnik ali kak drug odbornik, ki je strankam na razpolago. Enako je tamkaj tudi vpisna knjiga, kamor se lahko zabeleži vprašanja, prošnje, nasveti itd.

Posamezna pevška okrožja naj priredé okrožne prireditve; gorenjsko okrožje ima svojo skupno prireditve ob priliki prosvetnih dni na Jesenicah. Skupna zvezna prireditve bo ob priliki obnega zbora P. Z.

Prihodnji pevski tečaj se vrši v Stični za šmarsko dekanijo in tudi za okoliška društva ribniške, trebanjske in šmartinske dekanije. Prijave naj se pošiljajo Pevski zvezi, Miklošičeva cesta 7.

IZ NAŠIH OKROŽIJ.

Rajhenburg ob Savi. Odkar je izšlo zadnje poročilo o zboru »Prosv. društva« v Rajhenburgu, je nastopil mešani zbor le pri cerkvenih slavnostih, tako n. pr. na dan birme z orkestrom (37 izvajajočih), na novi maši domačina g. Pribožiča in še ob drugih slinih prilikah. — Moški zbor je zapel na predvečer birme Prevzvišenemu kot podoknico Gerbičev »Slovanski brod« in Volaričev »Čolničku«. Nadalje je nastopal moški zbor na vseh prireditvah »Prosvetnega društva«. Izmed novejših smo peli Adamičev »Turopoljce«, in »Vasovalca«. V nedeljo 27. februarja t. l. je nastopil moški oktet »Orlovskega odseka« na pustni prireditvi »Prosvetnega društva« s sledečimi točkami:

1. E. Adamič: N'coj je en lep večer!	} Moški
oktet
2. P. Jereb: O kresu.	
3. O. Dev: Kdor hoče furman biti.	
4. A. Sachs: Lastovki.
(Zbor in tenor-solo.)	
5. E. Adamič: Oženil se bom.	
6. K. Mašek: Mlatiči.	
7. A. Grum: Nezadovoljnejš.	
8. Isti: To zares užitek ni.	
9. V. Vodopivec: Vino in voda.	
10. F. Juvanec: Oba junaka.	

Po splošni kritiki je bilo oktetovo petje prav lepo, prva tenorista izborna, srednji glasovi manj dobri in izdatni, drugi bas dober (končni kontra-C pri »Lastovki« in vodilna partija pri »Mlatičih«.) NB! Navedeni pesmi sta izmed zborovega petja najbolj ugajali. Kupleta »Nezadovoljnejš« in »To zares užitek ni« sta bila efektno izvedena v maski, igri in petju. »Oba junaka« sta ugajala, pri »Vino in voda« je bilo »vino« izborno, »voda« pa pretiha.

Beunje pri Lescah. Tudi pri nas živimo še dokaj živahno, dasi od tukaj niste prejeli še nobenega dopisa, a kljub temu delamo pridno. Dne 2. februarja 1927 smo priredili mal koncert z bogatim sporedom, le žal, da nismo imeli za to pripravnega prostora in smo se morali zadovoljiti s privatno bolj obširno hišo, kar je tudi vzrok, da nismo že prej kaj priredili (zdaj mislimo tudi na novo društveno dvorano, če bo šlo). Peli smo različne pesmi, precej tudi iz »Peveca«, kakor: Korotan, Raj, Izpremenjeno sree, Žabja svatba, potem Ferjančičevo Planinarico in Solnce čez hribe gre (za mešani zbor in solo)). Iz pesmarice Glasbene Maticice: Vasovalec, V slovo, Planinska roža, Iz bratskog, Bodi zdrava domovina (moški zbor, bariton in tenor-solo), Jadransko morje ter Sattnerjevo prekrasno: Pogled v nedolžno oko. Peli smo tudi Aljažev: Oj zbogom ti planinski svet, in še nekaj iz Mohorjevih pesmaric, ki so nekatere tudi prav lepe, posebno za šibkejšje zборе, a tudi boljše zbori so jih že z uspehom rabili. Vseh pesmi je bilo po številu 18, približno polovico moških zborov. Med odmori je igral naš novi tamburaški zbor štiri lažje komade

in jih prav posrečeno izvajal. Kot za predpustni čas smo pridejali še en šaliv kuplet »Kranjske šege in navade«, petje bariton, refren pa tenor s spremljevanjem harmonija. — Ljudem smo zelo ustregli ker kaj takega od domačih pevcev še niso slišali, le škoda da ni bilo nobenega, ki bi podal svoje mnenje, seve pravilno (tukaj se včasih greši), a ker nismo imeli prostora, tudi nismo vabili, ker je bilo itak vse prenapolnjeno. Upam, če nam bo sreča mila, da se z drugim dopisom že lahko bolj vsestransko zadovoljno izrazim. Škoda je, da je vojaška obveznost posegla tudi v naš zbor ter nam vzela kar tri tenoriste in enega baritonista. Pa s te vrste križi ima vsak pevovodja več ali manj opraviti. Vaje imamo vsak petek za mešani zbor, vsako sredo za moški zbor, ob torkih ne nedeljah pa za tamburaški zbor. Od skladb kupujem le partiture, glasove pa pišem na šapirograf, ker manjka kakor povsod denarnih sredstev. Dela imam veliko, a ga imam rad še več, da bi bil uspeh še večji. Ciril Zrnc, org.

Groblje pri Domžalah. Pevski zbor našega »Kat. prosv. društva« je priredil 5. dec. l. l. I. koncert v Grobljah. — Kot pevovodja, svojega dela sam ne smem, nočem in ne morem presoati. Nepremična pozornost zbora, dostojanstveni mir pri menjavanju pesmi je tudi poslušalce do zadnjega vzdržal pri napeti pozornosti, kar je veliko, ker petje je trajalo pet četrti ure. Vzeli smo po tri pesmi skupaj. Ob prejšnjih nastopih že pri drugi ali tretji pesmi ni bilo več prave pozornosti, tu pa je bilo treba samo ob koncu kratke opazke od strani pevovodje, in zopet tišina. To je zunanja stran našega prvega nastopa s 14 pesmimi. — Vidim: Ljudstvo se da vzgajati tudi za lepo pesem, od strani zbora pa se zahteva resnoba. Nesimo našo lepo slovensko pesem med ljudstvo! Prosvetna društva gojite slovensko pesem, ali bolje, ne gojite dramatične preveč, in ne zanemarjajte na ta račun naše pesmi! Franc Pirc C. M.

V časopisnih vesteh smo brali o koncertih naših zborov v Celju in Trbovljah, vendar poročil o teh prireditvah, žal, nismo prejeli.

Mariborsko pevsko okrožje. Da bo mariborsko pevsko okrožje pokazalo, da res želi čim večjega kulturnega napredka svojih društev in zborov, se je odločilo, da bo letošnjo pomlad 15. maja ob 3 popoldne napravilo večjo prireditev v Mariboru, v poletju pa v mariborski okolici. — Za to prireditev se je dozdalej priglasilo pet zborov. Gotovo pa se bodo še drugi naši zbori okorajžili in nam prišli v Maribor zapet. Vsak zbor bo nastopil najprej sam, potem pa še vsi skupaj. Skupne pesmi so: za moški zbor Ipavčeva »Brez jadra« in Hudovernikova »Naša zvezda«; za mešani zbor pa Medvedova »Nazaj v planinski raj«. Zbori, ki nimajo teh not, jih dobijo od »Maribora«. Vsak pa naj one pesmi, s katerimi želi nastopiti sam, čimprej javi,

da ne bi dva zbor istih pesmi določila. Vse dopise pošiljajte na naslov: Pevsko društvo »Maribor« v Mariboru, Slomškov trg 20. — Delujmo vsi na to, da bo ta naša pevška prireditev pokazala, kako ljubimo našo pesem, pesem, ki je pač najblažji izliv naše narodne duše.

Razpisale so se tri nagrade, prva 500, druga 300 in tretja 200 dinarjev, in sicer za najboljši moški, ženski ali mešani zbor. Kot zadnji rok se je določil 30. april. Tečljejo naj se z geslom na čelu P. Z. Miklošičeva cesta 7, in v kuverti naj bo napisano natančno ime.

NOVE SKLADBE

»Padlim vojakom — junakom!« Pesem za mešani zbor s spremljevanjem s štirimi trombami. Besedilo zložil g. F. Ks. Meško, uglasbil g. K. Adamič. Druga partitura je urejena samo za mešani zbor brez spremljave trombe. Pesem je zložena nalašč za slavnosti odkritja spomenika v vojni padlim vojakom. Prav dobro pa bo ta pesem služila n. pr. vsako leto na praznik Vseh svetnikov za petje pri spomeniku v vojni padlim ali na pokopališču. — Skladba je efektna, ni pa težka, in jo lahko izvaja vsak količkaj izvežban zbor. — Cena obema partiturama s spremljavo za trombe je 5 Din. Poština se posebej zaračuna. Ker je cena nizka, ni posebnih glasov. Dobi se pri založniku Fr. Klančniku, organistu v Rečici ob Paki in v Jugoslovanski bukvarni.

Martin Zeleznik: 14 postnih pesmi za mešani zbor in orgle. Z dovoljenjem knezoškofijskega ordinariata v Ljubljani z dne 27. jan. 1927, štev. 311/1927. Samozaložba. Natisnila Čemažar in drug. Zeleznik hodi čim dalje bolj svoja pota. Poglavitni znak njegovega dela je izredna nežnost in rahlo-

čutnost, poleg tega pa enaka jasnost in prozornost njegovih, z otroško dušo započetih, pa hkrati z nenavadno tenkim sluhom pozajetih melodičnih domislekov in njegovih, v nekaki vizionarni intuiciji gledanih in s posebno tenkim čutom v realnost prenesenih, včasih skoro eterično zvenečih harmoničnih oblik, ki v nje, kot v rahlo, bolj sluteno kot slišano meglico odeva izlive svojega plemenitega čustvovanja. Niso vse skladbe, prav v vsem poteku morda komaj katera, svet, poganjajoč samo iz teh korenin in hraneč se samo z naznačenimi sokovi; le to smo hoteli poudariti, da se njegova glasba vedno bolj razrašča v neko, duši tako prijetno mistično skrivnostnost, ki srce prevzema s tajinstvenim opojem. Morebiti ta vonjivi opoj od nikoder tako živo ne dehti, kakor iz obeh sklepov prve. Nekaj pesmi bo, ker so v molu, nevajenim ušesom morda malo ekso-tično zvenele, toda peti jih bo lahko, saj jih večina poteka v celoti diatonično, poleg tega pretežno dvoglasno v mehkih tereah. Lepo pete bodo srca gotovo genile. — Cena Din 12.— Kimovec.

IZ LJUBLJANSKEGA KONCERTNEGA ŽIVLJENJA.

Koncert akad. pevskega društva »Obilje«. V Ljubljani se je vršilo v februarju in marcu lepo število koncertov razne vsebine. Nas zanimajo v prvi vrsti vokalni in vokalno instrumentalni. Dne 25. II. je posetilo Ljubljano akad. pevsko društvo »Obilje« iz Beograda ter priredilo v Unionski dvorani koncert s peštrnim sporedom, ki je bil sestavljen iz kompozicij srbskih in hrvatskih skladateljev; zastopani so bili: St. Mokranjac, Hristić, S. Slavenski, Gotovac in Bajšanski. Dasi ne razpolaga »Obilje« z bogve kako dobrim pevskim materialom, je vendar izvedel cel spored na tako hvalevreden način, da je mogel — če že ne moral — biti za zgled celo ljubljanskim pevskim zborom. Temperamentno izvajanje, vzorna dinamika in peštra agogika so kar presenetile. »Obilje« vodi kapelnik beograjske opere g. Matačić. Le dobro in koristno je za nas, če nas poseti od časa do časa kdo, ki nas spomni, da ne bomo mogli prvačiti na vse večne čase le od tradicije.

Beethovenova proslava v Ljubljani. 26. III. 1927 je poteklo 100 let, odkar je preminul Beethoven. Ves kulturni svet se klanja ob

stoletnici njegovemu velikemu duhu; vrše se razne svečanosti, podajajo se na izredno slovesne načine mnoga njegova dela in to zlasti na Dunaju, kjer je skladatelj živel in deloval in kjer imajo posebno mnogo smisla in močnosti za to. Slovenska prestolnica se je oddolžila spominu glasbenika-velikana s koncerti in predavanji. Slišali smo trikrat izvajanje njegove devete simfonije za veliki orkester, soli in mešani zbor. Prva dva koncerta 10. in 12. III. je vodil operni ravnatelj Polič, ki je združil k izvajanju orjaškega dela operni orkester, orkestralno društvo Glasbene Matice in pevski zbor Glasbene Matice ter še nekatere druge moči. — Dne 19. III. je pa podal Deveto dr. Jos. Čerin z ljubljansko in mariborsko godbo dravske divizije, ki je bila pomnožena s člani Orkestralnega društva Glasbene Matice; vokalni del so izvajali pevski zbor »Glasb. Matice« iz Maribora in zagrebški solisti.

Če rečemo o dirigentu Poliču, da je izvedel IX. simfonijo s finim čutom bolj sodobnega duha, je hotel biti dr. Čerin bolj objektivni in podati delo tako, kot je bilo prvotno zamišljeno ter je to svoje hotenje

tudi dosegel. Vsi trije koncerti so bili izredno dobro poseteni. Predavanja o Beethovnu in o Deveti je imel dr. Mantuani. — Sattnerjev zbor je izvajal 25. III. v počastitev stoletnice Beethovnovo mašo v C-duru za soli, zbor, orkester in orgle.

Premijera »Tajda« v ljubljanski operi. Dolgo pričakovana izvedba Sattnerjeve opere »Tajda« je bila uprizorjena 13. III. v opernem gledališču. Dirigiral je M. Polič, režija je bila poverjena prof. Šestu, insceniral pa je g. Vavpotič. »Tajda« se odlikuje zlasti v posameznih delih, osobito v zborih in v pestri instrumentaciji. Vsi naši dnevniki in nekatere revije so prinesli obširne kritike o delu. Skladatelj, ki je bil navzoč pri premijeri, je bil burno aplavdiran ter prejel mnogo vencev in cvetja.

Sattnerjev zbor je nastopil v nedeljo 27. marca v opatijski cerkvi v Celju tudi z Beethovnovo mašo in 10. aprila v novo zgrajeni cerkvi v Šiški.

Slov. gl. društvo »Ljubljana« je priredilo 13. III. pevski koncert v Trzinu, ki je vsestransko izredno dobro uspel. Spored je bil z nekaj izjemami isti kot v Trbovljah.

»Grafika« je s sodelovanjem godbe dravske divizije in opernega tenorista Leop. Ko-

vača nastopila v lastnem koncertu 30. marca v Filharmonični dvorani v Ljubljani. — 3. aprila je koncertirala na Golniku pri Križah.

Klavirske večere sta priredila Jadviga Poženelova in Francoz Robert Lorfat.

Francoski inštitut v Ljubljani je priredil 2. aprila slavnostni koncert v Unionu v korist fondu za spomenik kralja Petra I.

Cecilijino društvo za stolno župnijo je priredilo 6. aprila v stolnici cerkven koncert z izredno zanimivim sporedom. Razen najvejših skladateljev so bile na sporedu tudi tri Palestrinove skladbe, kar je koncert posebno povzdignilo. Ravnatelj stolnega kora je igral Bachovo fantazijo in fugo v C-molu, Lisztov »Introit«, Springerjevo fugeto št. 3, Martinijev Allegretto, Guilmanovo koračnico in zlasti pomembno Beethovnovo žalno koračnico iz klavirske sonate op. 26. — Kot dirigent je sodeloval Anton Dolinar. Cerkvni koncerti so pri nas redki, a zato tembolj uvaževanja vredni.

Iz površnega pregleda je razvidno, da sta bila marec in začetek aprila koncertno izredno bogata. A. S.

RAZNE VESTI.

Dr. Josip Čerin — 60 letnik. Naš sotrudnik, višji kapelnik dr. Josip Čerin je obhajal v preteklem mesecu 60 letnico svojega rojstva. Javnost je bila potom dnevnih časopisov na ta dogodek opozorjena; prav je, da se tega spomni tudi naš list, saj je bil jubilar med tistimi, ki so postavljali temelj naši pevski umetnosti, zlasti s priredbo »Pesmarice Gl. Matice«, ki je smisel za lepo pesem zanesla zlasti med naše podeželske zборе. — Kot za premmogče druge, tudi za njega domača gruda ni imela kruha in razumljivo je, da je bila v prvi vrsti tujina deležna njegovega dela. — Po dovršenih konservatorijskih študijah je bil dve leti (1896—1898) artistični vodja Gl. Matice v Ljubljani, kjer je izmed svetovnih del naštudiral Mozartov Requiem, Bachov Pasijon po Matevžu. Po l. 1898. je deloval v prvi vrsti na Dunaju, potem pa kot kapelnik vojaške godbe 6. pešpolka v Budimpešti, Pragi, od l. 1919. pa deluje v Ljubljani. — Čerin je imel priliko, glasbeno se kar najbolj izobraziti. Po dovršenem konservatoriju se je vpisal na filozofsko fakulteto dunajske univerze in dosegel doktorat iz glasboslovja, da je bil tehnično in estetsko kar najbolj

pripravljen; poleg tega je pa živeč na Dunaju bil v stalnem stiku s svetovnim glasbenim tokom, da je bila tako vsaka enostranost izključena. — Vse njegovo delo nosi pečat, ustvariti kaj velikega, in razumljivo je, da ga je najbolj vleklo k dirigentskemu pultu, kjer je mogoče polnosti moči nad izvajajočimi se najbolj zavedati. — Že za časa prvega delovanja pri Gl. Matici je v dveh letih priredil devet velikih koncertov, sedaj pa v šestih letih 20 koncertov, bodisi po izbiri in sporedu skladb, bodisi po izbornem izvajanju na višku stoječih. — Tudi se je udeleževal kot glasbeni pisatelj. Iz pozabe je izvlekel slovenskega mojstra, romantika Mihevc (Miheuz), ki je deloval med Romani, pa so ga upoštevali tudi Germani; prevažen za zgodovino slovenske pesmi je članek v Trubarjevem zborniku »O slovenskih protestantskih pesmaricah«; ravno sedaj pa objavlja v našem listu zgodovinski članek, v katerem dokazuje, da so prve vojaške godbe ustanovili Turkom — Jugoslovani (janičarji). — Pevska zveza spoštuje v slavljenju visokega kulturnega delavca, in stopa zato v krog njegovih čestilcev z iskrenimi čestitkami! A. D.

IZ GLASBENIH LISTOV

Cerkveni Glasbenik št. 3-4, Dr. Jos. Mantuani: J. P. iz Palestrine. Članek vsebuje zgodovino o širjenju mnogoglasja v 14. in 15. stoletju. — *Fr. Ferjančič* nadaljuje o Foer-

sterju kot človeku. Da je mogel pokojnik dovršiti tako veliko delo, sta mu pomogli dve čednosti, ki ju je gojil: zmernost in treznost. — *Leopold Govekar:* O umevanju

skladb in skladateljev je razprava, ki jo priporočamo vsem pevovodjem. — Na štirih straneh so priobčene slike iz zgodovine Cecilijinega društva in šentklavškega kora. — *Iv. Mercina*: Nekaj pojasnil k Pritrkovavcu. — *St. Premrl*: Nekoliko statistike o sedanjem stanju organistov v ljublj. škofiji. — Organistovske zadeve, koncertna poročila, dopisi, glasb. listi, to in ono. Glasbena priloga, ki prinaša St. Premrlov Graduale s sekvenco za velikonočno nedeljo — lepo, veličastno in velikonočnega veselja polno skladbo — je izšla v povečani obliki, v razločnem tisku tiskarne Mignani v Firenze.

»Glasbeni Vjesnik«, mjesečnik za promicanje glazbene kulture, izhaja sredi vsakega meseca. Lastnik in izdajatelj: Hrvatski Pjevački Savez u Zagrebu, uredništvo in uprava: Zagreb, Mažuranićev trg 16/I., urednik Stanislav Stražnicki. Hrvatski Pjevački Savez si je ustanovil s predležočim mesečnikom svoje novo lastno glasilo. »Glasbeni Vjesnik« je namenjen v prvi vrsti Zagrebu in Hrvatski, potem pa celi državi. Prinašal bo čitateljem v glavnih potezah vse novosti produktivne in reproduktivne glasbe ter bo posvečal svojo pažnjo tudi glasbenim kritikam hrv. dnevnikov. V prvih treh številkah, ki so izšli, je poleg drugega več raznih daljših člankov izpod peres Rud. Matza, dr. P. Markovaca (čigar članek o Beethovnu je vreden vse pozornosti), dr. B. Sirole, prof. M. Dugana, dr. Vl. Petza i. dr. List priporočamo

vsem, ki se zanimajo za glasbeno življenje pri naših bratih.

»*Sv. Cecilija*«, 3-4: Dr. A. Goglia: Hrv. glazbeni zavod u Zagrebu (1827—1927). — *Ludvik Kuba*: Pučka glazbena umjetnost u Makedoniji. (Konec.) — *Dr. Jos. Mantuani*: Frančišek Ksaver Križman, izdelovalec orgel. (Nadaljevanje.) — *Prof. S. P. Orlov*: † Aleksander Dimitrievič Kastaljskij. — *Vjekoslav Lončar*: Ludvik van Beethoven. — *W. E. Ehrenhofer-Zirm*: Orjaške orgulje na otvorenom prostoru. — *Ivan Kokol*: Pismo iz Strasbourga. — *M. Meršić*: Savez hrv. pjev. junačkih i divojačkih društava u Gradišću. — *M. Zjalić*: Stjepan Kraljević, organista u Sreboboru. — *Lujko Šafranek-Kavić*: Glazbena sezona u Zagrebu. Sledi: Iz hrv. glazb. prošlosti, Naši dopisi, Glazb. literatura, Pregled štampe o glazbi. — Priloga prinaša M. Duganovo: Sv. Cirilu i Metodiju in Fra M. Kozinovičev Tantum ergo, oboje za mešani zbor. Glasbena priloga ne gre v splošnem vedno vzporedno z listom samim.

»*Jugosl. Mužičar*« broj 3. Prof. M. Bajuk: Naša organizacija. — F. Komorčec: Ozbiljna rječ u ozbiljno vreme. — St. Stražnicki: Mužički život u Zagrebu. — A. P. Bersenjev: Bugarska muzika. — Zlatko Grgošević: VII. in VIII. matineja Zagrebške Filharmonije. Značenje bojkota u našoj borbi, Internacionalni org. pregled, Organistovske zadeve, Savezne vijesti.

Pevski odsek Kat. prosv. društva v Stični. Pevovodja P. Evgen Fiderer O. Cist. 100m 10 z

Izdajatelj: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Anton Dolinar v Ljubljani. 26
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč.